

ACC. N:R M. 13468:1-6.

Landskap: Skåne Upptecknare: Martin Ericsson, Gyllebo
Härad: Ingelstad Berättare: " "
Socken: Borby Berättarens yrke: f. d. lantbr.
Uppteckningsår: 1954 Född år 1878 i Borby

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Bäckvästern. s. 1-6.
Skara och vaulv. s. 3-4.

26. G. 21.

ACC. N:R M. 13468:1.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

H. C. 21

Bäckhästen.

Jag tror inte, att någon nu levande person
sett någon bäckhäst, eller ett ett sådant
visen någonsin existerat. I gamla tider
när vidskeperen var stor och talet gick
allmänt om sådana saker som maran,
varulven, bäckhästen, goenisse, huldder
och allt vad de hette, så blev folket
suggerade att se och höra sådant, eller
inbillade sig att de såg, som t. ex. min
svärmor som var barnfödd i Karlaby 1834
hade talat om för sina barn, att en gång
när hon kom hem hade hon sett en häst
som stått i porten, men den var försvan-
nen när de som var inne kom ut för
att se. Eller som min mor talte om
att morfar en gång kom in och frågade.
Vad är det för en häst som går inne bland

Våra? Der var ju ingen annan som såg honom, men i gården i Tullstorp der mor var barnfödd 1839 flöt en stor bäck runt omkring gårdshuset så om ett sådant väsen verkligen funnits till så var det ju en bagatell för honom att komma upp ur bäcken och spöka. Men det var väl med det som med ett väsen som vi blev skrämda med som barn, när vi var nyfikna och försökte lyfta på brännlocket och skulle se hur det såg ut ner i brunnen, så ropade alltid ahta er så inte brännkassan kommer och tar er. Om nu det ordet skulle vara en omskrifning av bäckhästen, så tror jag inte att någon sett den heller, men det var ju bra att lå oss till att vara från brunnen, der kunde ju annars föt hänt en olycka, vi kunde ju fallt ner i den.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

2

Men bäckhästen har ändå varit ett omtyckt
väsen i folkes fantasi, derför har han ävens
arbildats på vävnader. På berättade Fru
Inna Lindskog som bor här i Gemmerlovstorp och
er en fin väverska i rödskan och derför att
hon många gånger haft bäckhästen tillmotiv.

Min mor tala om att när mormor var med
barn och hon behöfde gå ut om kvällarna och
göra sina behöf, det var ju till att gå ut på
gödselhögen, eller eljest när stark, så vagn-
ste alltid någon följa med ut och vakta
så inte varulven eller bäckhästen kom och
fördärade henne. Mor tala om att en
gång när mormor var ute hade der kommit
något och antastat henne, men den som
var med henne hade haft en bra kepp
med sig och slog rent omkring henne så
stycket måste försvinna.

Den efter kom inte tröskmannen som
de hade till hjerta vid trösket, men när han
kom dagen derpå så var han blåslagen
på hela ställen i ansiktet. De trodde
då säkert att tröskmannen var en varulv.
Men der våga ju aldrig någon säga det
till en sådan person som de trodde att det
var en mara eller varulv, ty om de gjorde
det så kunde han säga: ja det var bra
nu kan du vara mara eller varulv allt efter
konet, så länge som jag varit det och
då blev han fri och den andre som sagt
det till honom fick bli det istället. På det
var nog säkrats att inte säga något.
Ja så var det på de tiderna, undra
inte på att folk blev mörkrädda och såg
syner. På den tiden hade ju ingen någ-
ra hemlighets eller dass de tillkom senare.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

4

Det var väl med bäckhästen som med
allt annat övernaturligt de säg, de skulle
ju inte tala om det med detsamma utan
helst tåga med det och sova på det om nat-
ten, sen kunde de ju tala om det, då var
det inte farligt, men annars kunde de bli sjuka.
Höjda man några sägner om bäckhästen
så har man väl blivit glömma dem nu,
men jag minns att lär tala om en sägen.
En massa pojkar och flickor som lekte
på en äng, der kom en liten häst han ville
de skulle opp och rida en efter en satte sig
upp, eftersom de hoppa upp blev hästen
allt längre och längre, så de fick plats alle-
samman, men rätt som det var börja hästen
trava ner mot bäcken och då blev barnen
rädda och en liten parvel skrek å Herre
Gud han sänker oss och med detsamma stod de

ACC. N:R M. 13468:6.

allesammans på golvet i ängen igen. Om bäckhästen beblandade sig med husdjuren har jag aldrig hört något om.

Eller om bäckhästen var detsamma som den ond är svårt att säga, men som Trösestads gamle präst en gång i sin predikan utbrände fan, så har väl också bäckhästen försömnit.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

6

9